

Toelichting bij de training

Algemeen

Achtergrond

Vanwege de groeiende groep ouderen onder de etnische minderheden neemt het aantal kankerpatiënten onder hen ook toe. Huisartsen krijgen er steeds meer mee te maken. Zij maken meestal het gehele ziekteproces mee, van diagnose tot aan genezing dan wel overlijden. Maar huisartsen geven ook aan zich niet altijd voldoende toegerust te voelen om met name patiënten met andere culturele achtergronden, anderstaligen en patiënten met lage gezondheidsvaardigheden goed genoeg te begeleiden. Het gaat dan om onvoldoende feitenkennis, bijvoorbeeld over het omgaan met ernstige ziekten of sterven, of kennis over prevalentie en screening. En het gaat om vaardigheden als effectief communiceren over een taboe onderwerp als kanker.

Voor wie is de training bedoeld?

De training is bedoeld voor huisartsen in opleiding en voor bij-en nascholing van huisartsen.

Waaruit bestaat de training?

De training of module bestaat uit vijf onderdelen, ieder durend tussen een 0,5 en 2,5 uur. De genoemde tijden zijn indicaties. Onderdelen kunnen met elkaar worden gecombineerd.

In de docentenhandleiding is bij elk onderdeel een toelichting geschreven, alsmede een overzicht van leerdoelen met leesmateriaal en referenties. Ook is er filmmateriaal, casuïstiek en zijn er PowerPointpresentaties. Bij veel dia's in de PowerPointpresentatie staan 'notities'. Deze bevatten een toelichting voor de docent.

In het kader van dit project is ook een factsheet geschreven 'Migranten en kanker in de huisartsenpraktijk', waar de belangrijkste feiten samengevat zijn. Deze vindt u achter in de map.

Al het materiaal (m.u.v. het filmmateriaal) is te downloaden via <http://publicatie.pharos.nl/>

Inlognaam: pharosbezoeker

Wachtwoord: pharos

U kunt de bestanden uit de map HuisartsMigrantenKanker kopiëren of downloaden.

Doel van de training

Het verbeteren van kennis en communicatievaardigheden met betrekking tot kanker bij en tussen huisartsen en migrantenpatiënten.

In deze training leren de artsen (in opleiding) over:

- etnische verschillen in incidentie, prevalentie, ziektebeloop en reactie op behandeling bij patiënten met kanker en een migrantenachtergrond (onderdeel 2).
- besluitvorming en beleving van kanker bij patiënten met een migrantenachtergrond (onderdeel 3).
- communicatie met patiënten met kanker en een migrantenachtergrond (onderdeel 4).
- behandeling, besluitvorming en opvattingen van patiënten met kanker en een migrantenachtergrond in de palliatieve en terminale fase (onderdeel 5).

Onderdeel 1

Kennismaken, ervaringen delen en leerdoelen inventariseren

Onderdeel 1 is niet van toepassing in de huisartsenopleiding, maar bedoeld voor nascholingen. Als de groep elkaar nog niet kent, moet er tijd worden ingeruimd voor kennismaking. Ook wordt geïnventariseerd wat de ervaringen van de deelnemers zijn met het onderwerp van de dag en wat ze graag willen leren.

Onderdeel 2

Kanker bij migranten, de feiten (epidemiologie, risicofactoren en screening)

Het risico op kanker en het verloop ervan is niet voor iedereen hetzelfde. In dit onderdeel komen een aantal aspecten aan de orde die specifiek voor niet-westerse migranten gelden. Ook lage gezondheidsvaardigheden en laaggeletterdheid komen aan de orde, met name de invloed daarvan op preventie en vroege opsporing. Voorts aandacht voor etnische verschillen bij medicatie en voor borstkankerscreening.

Het Nationaal kompas (RIVM) geeft een actueel overzicht van de etnische verschillen bij risico's op kanker. Ook de Pharos factsheet geeft een overzicht. Daarin ook referenties voor de aangetoonde etnische verschillen in werkzaamheid van oncologische medicatie. Op huisarts-migrant.nl is een artikel te lezen over etno-farmacologie (zoekterm: farmacotherapie).

Onderdeel 3

Sociaal culturele aspecten en beleving van kanker

Dit onderdeel gaat over sociaal culturele aspecten. Eerst wordt het onderwerp 'cultuur' onder de loep genomen, en wordt gekeken naar de eigen referentiekaders met reflectie over 'wat is cultuur competente hulpverlening'. Vervolgens wordt ingegaan op de beleving van kanker bij veel mensen met een niet-westerse achtergrond. Onder andere aan de hand van zelf ontwikkeld filmmateriaal.

Onderdeel 4

Praten over kanker: communicatie

In dit onderdeel gaat het vooral om vaardigheden. Onder andere aan de hand van casuïstiek, rollenspelen en zelf ontwikkeld filmmateriaal.

Aan de orde komen: communicatie met patiënten met een niet-westerse achtergrond, met lage taal-en gezondheidsvaardigheden en het slecht nieuws gesprek.

Voor migranten speelt de huisarts een belangrijke rol, omdat deze de entree is in het zorg systeem, waarin zij nogal eens moeite hebben om de weg te vinden. Door vanaf het begin een pro-actieve rol te spelen kan een vertrouwensrelatie opgebouwd worden. De huisarts kan als woordvoerder voor de patiënt optreden, daar waar laaggeletterdheid of taalbarrière een probleem zijn. Veel (migrant) patiënten weten niet dat de huisarts een rol kan spelen in het contact met de 2e lijn.

Onderdeel 5
Palliatieve zorg

In dit deel komen een aantal feiten aan de orde over cultuur en religie die vaak een grote invloed hebben op zaken rond de laatste levensfase. Opvattingen van migranten kunnen botsen met die van de westers opgeleide huisarts. 'Goede zorg' betekent voor veel migranten 'zo lang mogelijk leven met maximale behandeling'. Thema's zijn de grote rol van de familie, de indirectere wijze van communiceren, afwijzing van 'de harde waarheid', en het elkaar besparen van leed. Deze komen aan de orde via zelf ontwikkeld filmmateriaal (een indringende film) en een PowerPointpresentatie met daarin casuïstiek verwerkt.

In de presentatie is ook aandacht voor enkele medisch somatische aspecten bij palliatieve zorg voor zover van toepassing op patiënten met een niet-westerse achtergrond.